

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1979

BRNO 1981

MITTELALTERLICHE UND NEUZEITIGE FUNDE AUS MIKULOV

/Bez. Břeclav/

Josef Unger, Regionální muzeum Mikulov

Bei der Gasleitungslegung in Mikulov in den Sommermonaten 1979 wurde eine ganze Reihe von Objekten gestört. Die Funde verfolgten und bargen V. Samec und V. Hortvík, die sie auch samt der Dokumentation dem Museum in Mikulov übergaben. Bemerkenswert sind Funde von Tiegeln in der Nähe der Stadtmauern, von keramischen Wasserleitungsröhren, mittelalterlicher und neuzeitiger Keramik, sowie von eisernen Gegenständen.

BEENDIGUNG DER GRABUNG DER KIRCHE IN MUŠOV

/Bez. Břeclav/

Josef Unger, Regionální muzeum Mikulov

Im August bis September 1979 wurde die Grabung der Mušover Kirche beendet, die im Jahre 1977 begann. Durch Sonden nördlich, westlich und südöstlich von der Kirche verfolgte man den Verlauf des Grabens, der die ursprüngliche romanische Kirche umgab. Nördlich der Kirche hat man einen 3m breiten und entgegen der heutigen Oberfläche einen 3m tiefen Spitzgraben festgestellt. Der auf der südwestlichen Seite festgestellte Graben war 9 m breit und seinen Boden konnte man wegen des Grundwassers nicht erfassen. Bemerkenswert war die stratigraphische Situation dieses Grabens, der eine zwei Gräber überdeckende Schicht störte. Der Graben war mit Schichten schwarzer Erde mit Lehmewurf und Holzkohlestückchen verschüttet. Oberhalb des Grundwasserspiegels hat man eine bis 0,7 m mächtige Schicht von Baugeröll mit Steinen festgestellt, die Brandspuren aufweisen. Aus der stratigraphischen Situation kann gefolgert werden, dass der Graben erst zu der Zeit ausgehoben wurde, als um die Kirche bereits bestattet wurde. Allmählich verschlammte er und wurde teilweise auch mit Baugeröll verschüttet, das mit dem Umbau der romanischen Kirche zur gotischen zusammenhängt. Weitere Sonden waren derart gelegt worden, um die Hypothese von einer feudalen Kurie mit dem Turm verbunden, zu bestätigen oder zu widerlegen. Es gelang nirgends die als eine Kurie interpretierbaren Bauüberreste festzustellen.

Im Kircheninneren wurde der Teil einer Knochenanhäufung untersucht, die offenbar dem Baue der gotischen Kirche voranging. Im nordwestlichen Teil des Kirchenschiffes fand man ein Männergrab, bei dem goldene Fäden aus einer vermoderten Bekleidung waren und oberhalb des Beckens ein Henkeltopf mit dem Boden nach oben gekehrt. Es ist dies schon der zweite Fall dieser, im Inneren der Kirche erfassten Bestattungsgepflogenheiten.

Durch die archäologische Grabung der Mušover Kirche wurde ein weiterer romanischer Bau in Südmähren festgestellt, dessen Anfänge wir am ehesten in den Beginn des 13. Jahrhunderts datieren können. Es wurde eine Befestigung dieses Objektes in einer bestimmten Phase seiner Existenz und sein wesentlicher Umbau in der Gotik belegt. Ferner gewährte die Grabung datiertes anthropologisches Material, interessante Beobachtungen aus der Entwicklung des Bestattungsritus und weitere Belege für die Datierung der mittelalterlichen Keramik in Südmähren.

ZJIŠŤOVACÍ VÝZKUM VE VIZOVICÍCH-CHRASTĚŠOVĚ

/okr. Gottwaldov/

Jana Langová, Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy Gottwaldov

V září 1978 a v červenci 1979 proběhl na katastru obce Chrástěšov /trať "Dolní Zadní"/ zjišťovací sondážní průzkum pod vedením referenta. Jeho podnětem bylo upozornění majitele pozemku M. Hlavenky na nálezy středověkého střepevého materiálu při výkopu kanalizace pro novostavbu rodinného domku. Po ohlášení nálezu OM v Gottwaldově bylo rozhodnuto položit v místě nálezu několik sond, které by přispěly ke zjištění datace, charakteru a příp. funkce objektu, z něhož keramický materiál pocházel.

Lokalita leží na severním konci obce /parc. č. 67/, ve spodní části mírného jižního svahu obtékaného dvěma potůčky, na vrstevnici 380 /státní mapa SMO-5, Gottwaldov 2-1/. Podloží je tvořeno jílovitým cluviem břidlic.

Sondami A, B a C byla prozkoumána plocha ca 34 m² /možnost výzkumu na větší ploše byla v těchto místech omezena/. V hl. 35-55 cm byla zjištěna homogenní kulturní vrstva o mocnosti max. 20 cm, z níž pocházejí nálezy střepevého materiálu, železných předmětů, mazanice a uhlíků. Kulturní vrstva překrývala kamennou destrukci, tvořenou jednak šedožlutými pískovcovými kameny místního původu /max. velikost 15 x 20 cm/, jednak drobnějšími pískovcovými kameny červenohnědými. V některých místech byla vrstva kamenů tak kompaktní, že působila dojem vyštětované podlahy objektu. Kamenná destrukce /max. 10 cm silná / pokrývala ve více nebo méně souvislé vrstvě dna všech sond, takže tvar ani rozměry objektu nebylo možné zjistit.

Nalezený střepevý materiál patří běžným tvarům středověké užitkové keramiky, několik tuhových zlomků pochází ze silnostěnné zásobnice s kyjovitě zesíleným okrajem. Většina okrajových střepeů je šikmých nebo ve tvaru okruží /několik zdobeno na vnější ploše okruží vlnicí/, pouze 1 okraj je ovalený. Nejčastější výzdobu tvořila rytá nebo žlábkovaná šroubovice, méně často radélková výzdoba, výjimečně rytá vlnice mezi dvěma vodorovnými liniemi. Na jednom z den byla zjištěna plastická značka - kříž uvnitř kruhu. Výdutě nádob nesly často stopy nálepkové techniky. Z dalších nálezů je možno jmenovat část hliněného kahánku a zlomky pokliček zvonovitého tvaru, z nekeramického materiálu část plochého pískovcového brousku a železné předměty /hřeby různých tvarů, nožík ?/. Z kulturní vrstvy pochází rovněž menší množství hnědočerveně vypálené mazanice a rozptýlené uhlíky.

Nebyly zjištěny žádné zbytky otopného zařízení, ani stopy po kúlových jamkách nebo jámovitých zahloubeních.

Nalezený keramický materiál lze datovat do časového rozmezí od 2. pol. 13. st. do počátku století 15. Zjišťovací výzkum tedy prokázal, že v tomto období existovala v těchto místech stavba /příp. komplex staveb/, pravděpodobně se srubovou konstrukcí na kamenné podezdívce. Charakter destrukce a nalezených předmětů nesvědčí o násilném způsobu zániku stavby.

Časové zařazení lokality, získané na základě archeologického materiálu, spadá do období, kdy se o existenci vesnice na katastru dnešního Chrastěšova zmiňují písemné prameny - poprvé roku 1261, kdy je Chrastěšov uváděn jako součást panství kláštera Šmilheimu ve Vizovicích; r. 1455 byla už ves pustá /Hosák 1938/.

Lze tedy předpokládat, že zjišťovací sondy zachytily část této zaniklé středověké osady, známě dosud jen z písemných pramenů.

Literatura:

L. Hosák, Historický místopis země moravskoslezské, IV, 1938, Hradištský kraj, 456, 460.

Feststellungsgrabung in Vizovice - Chrastěšov /Bez. Gottwaldov/. Bei der Sondagegrabung im Kataster der Gemeinde Chrastěšov /Bez. Gottwaldov/ auf Parzelle Nr. 67 in der Flur "Dolní Zadní", hat man Überreste eines mittelalterlichen Objektes - Kulturschicht mit Funden von Scherbenmaterial, eisernen Gegenständen, Holzkohlestückchen, Lehmewurf und Teile eines Schleifsteines aus Sandstein festgestellt, die eine Steindestruktion überdeckte, aus gelbgrauen und rotbraunen Sandsteinen gebildet. Das gefundene Scherbenmaterial stammt aus der 2. Hälfte des 13. bis Anfang des 15. Jahrhunderts. Man kann voraussetzen, dass an diesen Stellen eine Niederlassung stand, die in schriftlichen Quellen erstmals im Jahre 1261 erwähnt, und zum Jahre 1455 als Wüstung angeführt wird.

SOUČASNÝ STAV VÝZKUMU HRADU BRUMOVA

/okr. Gottwaldov/

Jiří Kohoutek, Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy Gottwaldov

V roce 1979 proběhla třetí etapa systematického historicko - archeologického výzkumu brumovského hradu.

Hrad Brumov byl zbudován na temeni středně vysoké ostrožny /kat. úz. Brumov - Bylnice, okr. Gottwaldov, parc. č. 1594/, která je na severní straně oddělena úzkou šíjí od okolního pohoří - Hložecké skupiny Karpat.

Celková plocha temene ostrožny, kterou lze rozdělit na "horní hrad" /hrad II/ a "dolní hrad" /hrad I/, má délku přibližně 170 m a její šířka kolísá mezi 35 až 50 m. Delší osou je plocha hradního areálu orientována ve směru S - J.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1979

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulík
Redaktoři: Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Říhovský
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby: doc. Dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě: závěsný zámek ze středověkého hrádku Kepkova
Tisk: Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 450 kusů - neprodejné